

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Juridiska enheten
Magnus Moreau
08-785 44 96

BESLUT

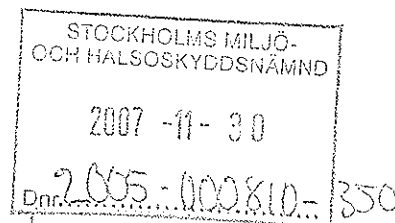
Datum
2007-11-26

Beteckning
505-06-51280

1 (5)

Attila Grünzeisz
Sankt Göransgatan 64
112 33 Stockholm

Stockholms stad
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Box 8136
104 20 Stockholm

Kop. jurist

Överklagande av ett beslut att lämna klagomål om buller utan ytterligare åtgärd avseende fastigheten Grinden 2 i Stockholms stad

BESLUT

Med bifall till överklagandet upphäver länsstyrelsen det överklagade beslutet i den del det avser de påtalade störningarna i Attila Grünzeisz lägenhet.

Ärendet visas åter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad beslutade (delegationsbeslut) den 30 maj 2006, dnr 2005-810-350, att lämna klagomål från bland andra Attila Grünzeisz om buller från Ribbens Bowling AB (hädanefter kallat bolaget) utan ytterligare åtgärd, se bilaga 1.

Attila Grünzeisz har överklagat nämndens beslut och har därvid, såsom det får förstås, yrkat att det överklagade beslutet skall upphävas och ärendet återförvisas till nämnden. Till stöd för sin talan anför han i huvudsak följande. Det har inte utförts någon mätning av buller i hans lägenhet. Det är nödvändigt att en sådan utförs med hänsyn till att det finns goda skäl att anta dels att bullernivån där är högre än i de två lägenheter i vilka mätningar har utförts samt dels att bullret överskrider den acceptabla riktnivån. Anledningen till detta är att lägenheten, till skillnad från de två andra, ligger precis ovanför platsen där bowlingkloten kastas i banan. I nämndens beslut anføres att man preliminärt hade talat om att utföra en mätning i hans lägenhet men att inget bestämdes. Uppgiften är felaktig. En tid hade överenskommit med en representant för det företag som skulle utföra ljudmätningen. Någon sådan utfördes dock inte. Ingen ringde för att boka om den avtalade tiden eller för att förklara varför ljudmätningen aldrig genomfördes. Nämnden informerades om den uteblivna mätningen varvid det begärdes att en mätning skulle utföras. Nämnden tog dock inte hänsyn till begäran utan hävdar i sitt beslut det inte finns någon anledning att befara att ljudnivåerna i lägenheten skulle ge upphov till olägenheter med hänsyn till att lägenheten är belägen mellan de två andra lägenheterna i vilka mätningar har utförts. Motiveringen är oaccepta-

Postadress
Länsstyrelsen
Juridiska enheten
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Hantverkargatan 29

Telefon
08-785 40 00 (vxl)

Telefax
08-785 46 15 (exp)

E-post/webbplats
infj@ab.lst.se (exp)
www.ab.lst.se

bel då objektiva mätresultat saknas. Bullrets nivå i lägenheter kan variera beroende på var bullrets källa är lokaliserad.

Länstyrelsen har företagit besiktning på platsen. Vid besiktningen uppgav Attila Grünzeisz bland annat följande. Det ljud som kunde uppfattas vid besiktningstillfället var representativt för en vardag. Under fredagar och lördagar samt under vissa onsdagar förekommer dock s.k. discobowling under vilket bowlingspelet ackompanjeras av hög musik samt ljusupplevelser. Vid dessa tillfällen är störningen värre än den störning som kunde erfaras vid besiktningstillfället. Förutom ljud från bowlingspelandet kan då höras den musik som spelas, främst basljud. Vidare förekommer vid dessa tillfällen ett annat ljud vilket låter som en sirén. Ljudet är mycket störande och obehagligt. Dess källa är okänd men skulle kunna vara en fläkt.

Bolaget har genom ställföreträdaren Kim Ribring inkommit med ett yttrande över överklagandet samt över de upprättade besiktningsanteckningarna och har därvid anfört i huvudsak följande. De undersökningar och utredningar som legat till grund för de åtgärder som bolaget har ålagts att utföra, vilket även följts, är fullt tillräckliga. Av besiktningsanteckningarna framgår att nya uppgifter framkommit om störande ljud. Det har dock inte kunnat bekräftas att detta härrör från bowlinghallen. Detta ljud skall inte tillskrivas detta ärende då ljudets källa inte kunnat fastställas.

MOTIVERING

Enligt 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken (1998:808, MB) skall alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Av andra stycket framgår att dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I 2 kap. 7 § MB föreskrivs dock att dessa krav på hänsyn gäller endast i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vidare föreskrivs att vid denna bedömning särskilt skall beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Med olägenhet för människors hälsa avses enligt 9 kap. 3 § MB en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Enligt förarbetena till detta lagrum (prop. 1997/98:45 del 2 s. 109) bör en störning vara av någon betydenhet och inte av helt tillfällig natur samt kunna vara skadlig i

BESLUT

Datum
2007-11-26

Beteckning
505-06-51280

antingen fysiskt eller psykiskt hänseende på en människas hälsotillstånd. Även sådana störningar som i första hand påverkar välbefinnandet i inte ringa grad till exempel buller, lukt och termiskt inomhusklimat omfattas. Med störningar som påverkar välbefinnandet avses störningar som inte är av sådan karaktär att de kan visas vara direkt hälsoskadliga men som ändå påtagligt inverkar på människors psykiska välbefinnande. Bedömningen måste utgå från vad människor i allmänhet anser vara en olägenhet och kan inte enbart baseras på en enskild persons reaktion i det enskilda fallet. Även bedömningen huruvida en störning skall anses vara ringa är beroende av hur människor i allmänhet uppfattar störningen. Liksom var fallet även enligt tidigare lagstiftning bör dock gälla att hänsyn skall tas till personer som är något känsligare än normalt, till exempel allergiker. Det förhållandet att helt tillfälliga störningar inte omfattas av begreppet olägenhet enligt paragrafen innebär att störningen måste ha en viss varaktighet. Hit räknas förutom fasta störningar även regelbundna störningar samt störningar som återkommer vid flera tillfällen om än inte med någon regelbundenhet.

Till ledning för bedömningen huruvida en olägenhet för människors hälsa föreligger på grund av buller har Socialstyrelsen utfärdat allmänna råd om buller inomhus (SOSFS 2005:6). I de allmänna råden rekommenderas att vissa riktvärden tillämpas. Riktvärdena anges som maximala och ekvivalenta ljudnivåer. Allmänna råd är inte bindande utan avsedda att tjäna som vägledning vid prövning av enskilda ärenden. För att i ett enskilt ärende frångå de allmänna råden bör dock föreligga särskilda omständigheter till varför råden inte bör tillämpas (se bl.a. Miljööverdomstolens dom, MÖD 2006:50).

Länsstyrelsens bedömning

Nämnden har funnit att de ljudnivåer som uppmätts i Jennifer Olssons och Anna Lindvetters lägenheter inte utgör en olägenhet för människors hälsa. Bedömningen har inte ifrågasatts av klaganden varför den får anses vara vitsordad. Såsom länsstyrelsen uppfattar överklagandet har klaganden emellertid anfört att det underlag som förelegat inför nämndens beslut – mätningarna i Olssons och Lindvetters lägenheter – inte varit tillräckligt för att anta att ljudnivåerna i klagandens lägenhet inte heller utgör en olägenhet för människors hälsa.

Av det överklagade beslutet framgår att det inte har utförts någon ljudmätning i klagandens lägenhet. Nämnden har dock funnit att oavsett anledningen till detta har det inte funnits skäl att anta att ljudnivåerna i denna skulle ge upphov till en olägenhet för människors hälsa med hänsyn till att lägenheten är belägen mellan Olssons och Lindvetters lägenheter i vilka ljudmätningar har utförts utan anmärkning.

Länsstyrelsen har sålunda att ta ställning till huruvida nämnden haft fog för sitt antagande eller om beslutsunderlaget varit otillräckligt. Vid det senare förhållandet skall det överklagade beslutet upphävas i den del det avser klaganden och

BESLUT

Datum
2007-11-26Beteckning
505-06-51280

ärendet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning. I denna fråga gör länsstyrelsen följande bedömning.

Handlingarna i ärendet utvisar att de ljudnivåer som uppmätts i Jennifer Olssons och Anna Lindwetters lägenheter i allt väsentligt underskrider Socialstyrelsens allmänna råd för buller inomhus. De uppmätta ljudnivåerna överskrider endast råden med 1 dB i tersbanden 50 Hz och 200 Hz i Jennifer Olssons lägenhet vilken har de högsta uppmätta ljudnivåerna av dessa lägenheter.

Frågan är då om förhållandena i Jennifer Olssons och Anna Lindwetters lägenheter kan läggas till grund för bedömningen att en olägenhet inte heller föreligger för klaganden.

Vid länsstyrelsens besiktning kunde konstateras att klagandens lägenhet är belägen i byggnadens baksida med fönster mot fastighetens innergård. Jennifer Olssons och Anna Lindwetters lägenheter ligger på var sida om klagandens lägenhet: Anna Lindwetters vägg i vägg, väster om. Jennifer Olssons öster om, med en smal utgång mot gården emellan. De tre lägenheterna är enligt länsstyrelsens uppskattning samtliga belägna precis ovanför de aktuella bowlingbanorna. Länsstyrelsen uppskattar vidare att lägenheterna är belägna ovanför bowlingbanorna enligt följande: Klagandens – där bowlingkloten slår i banorna vid spel. Anna Lindwetters – där spelarna befinner sig under spel. Jennifer Olssons – där kägloren är uppställda. Vid besiktningen kunde länsstyrelsen tydligt uppfatta bland annat ljudet av bowlingklot som slog i samt rullade utmed banorna.

Med hänsyn till de tre lägenheternas inbördes placering finner länsstyrelsen att nämnden visserligen kan anses ha haft fog för sitt antagande att ljudnivåerna i klagandens lägenhet rimligtvis inte borde vara högre än i de omgivande lägenheterna. Det är därför högst troligt att ljudnivåerna i klagandens lägenhet inte heller överskrider riktvärdena i Socialstyrelsens allmänna råd i en sådan grad att de på denna grund kan sägas utgöra en olägenhet för människors hälsa. Mot bakgrund av vad som har kunnat uppfattas vid besiktningen finner länsstyrelsen emellertid att det i detta ärende föreligger särskilda omständigheter att frångå dessa riktvärden. Ljudet av bowlingklot som slår i samt rullar utmed banorna har en mycket störande karaktär vilken är svår att värja sig mot. Att detta ljud med största sannolikhet inte skulle överskrida gällande riktvärden kan i detta ärende inte tas till intäkt för att ljudet inte är en olägenhet i miljöbalkens mening. Ljudet är snarare helt uppenbart en sådan olägenhet.

Vid detta förhållande är frågan om det enligt vad som stadgas i 2 kap. 7 § MB vore orimligt att kräva att bolaget vidtar ytterligare åtgärder för att hindra fortsatta olägenheter för klaganden. Av handlingarna i ärendet framgår att bolaget redan har utfört vissa åtgärder för att minska den påtalade bullerstörningen. Dessa åtgärder har dock främst syftat till att minska påtalade störningar från musik. Vilka ytterligare åtgärder som rimligen kan krävas går enligt länsstyrelsen inte att be-

BESLUT

Datum
2007-11-26

Beteckning
505-06-51280

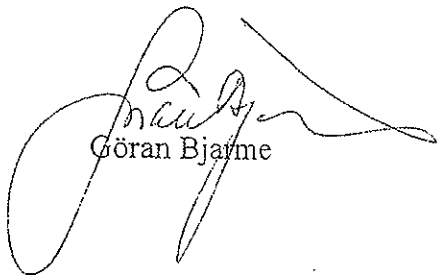
döma utan en fortsatt utredning om vilka möjligheter som står till buds. Det nu överklagade beslutet skall därför upphävas i den del det avser de påtalade störningarna i klagandens lägenhet och ärendet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning.

Vid länsstyrelsens besiktning på platsen framkom uppgifter om en tidigare icke påtalad ljudstörning vilket enligt klaganden låter som en sirén. Vid nämndens fortsatta handläggning bör även denna ljudstörning utredas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsassessorn Göran Bjarme, beslutande, miljöhandläggaren Jutta Zeilon samt länsassessorn Magnus Moreau, föredragande.

Göran Bjarme

Magnus Moreau

Kopia till:

Ribbans Bowling AB, Sankt Göransgatan 64, 112 33 Stockholm

